

Zpráva o šetření

ve věci pana P.K.

Pan P.K. (dále „stěžovatel“), nesouhlasí s vyřízením své žádosti o proplacení přesčasových hodin za roky 2007 a 2008, které odpracoval jako příslušník Policie České republiky zařazený na operačním středisku Městského ředitelství policie Ostrava (dále „městské ředitelství“). Upozorňuje na údajný nerovný přístup k nařizování přesčasových hodin v tomto období oproti příslušníkům zařazeným na jiných pracovištích a dlouhodobou absenci řešení nedostatečného personálního zajištění operačního střediska.

A - Předmět šetření

Šetření jsem zaměřila na posouzení souladu řízení o žádosti stěžovatele o proplacení přesčasových hodin se zákonem o služebním poměru¹ ve světle tehdy dostupné soudní judikatury.² S ohledem na značný časový odstup a skutečnost, že stěžovatel již není příslušníkem Policie České republiky, jsem neprověřovala stěžovatelem zmiňovaný nerovný přístup k nařizování přesčasových hodin a (ne)řešení nedostatečného personálního zajištění operačního střediska.

B - Skutková zjištění

B.1 Spisový materiál

Na základě žádosti stěžovatele, doručené Krajskému ředitelství policie Moravskoslezského kraje (dále „krajské ředitelství“), bylo dne 17. 12. 2012 zahájeno řízení o proplacení přesčasových hodin za rok 2007 a 2008. Stěžovatel tvrdil, že nařízené přesčasové hodiny³ neměly být započítávány do limitu 150 hodin ročně podle ustanovení § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru⁴, protože byly nařizovány v důsledku podstavu příslušníků na operačním středisku městského ředitelství. Tato okolnost přitom podle soudní judikatury není důležitým zájmem služby, pro který lze výkon služby přesčas nařídit. Krajské ředitelství předalo dne 19. 2. 2013 žádost k posouzení městskému ředitelství.

---

¹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

² Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 8. 2010, sp. zn. 10 A 34/2010-28, rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 12. 2011, sp. zn. 10 A 75/2011-23, rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 11. 2012, sp. zn. 10 A 48/2012-36, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2013, sp. zn. 4 Ads 11/2013-41, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2012, sp. zn. 6 Ads 151/2011-126, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. 4 Ads 15/2012-34; vše dostupné na www.nssoud.cz.

³ V roce 2007 stěžovatel odpracoval celkem 110 hodin přesčas, v roce 2008 pak 143 hodin přesčas.

⁴ (1) Příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.

Ve spisovém materiálu jsou k dispozici, mimo jiné, sjetiny docházky příslušníků operačního střediska za uvedené období, včetně nařízených přesčasů, systemizace za některé měsíce v letech 2007 a 2008, plán služeb na operačním středisku městského ředitelství ze září 2008, záznamy ze dne 10. 12. 2008, 5. 1. 2009 a 14. 1. 2009 z obecné kontroly provedené na základě stížnosti stěžovatele, žádost vedoucího operačního střediska městského ředitelství ze dne 1. 5. 2007 o navýšení tabulkového místa, sdělení ředitelky odboru personálního Ministerstva vnitra ze dne 14. 4. 2010, sdělení ředitelky kabinetu ministra vnitra ze dne 26. 5. 2010, dopis ministra vnitra ze dne 10. 6. 2010 či sjetina požadavků časového plánování ohledně stěžovatele z doby od 1. 1. 2007 do 30. 11. 2008. Z těchto podkladů je prokazatelné, že během tohoto období pracovalo na operačním středisku v některých měsících méně příslušníků, než bylo nasystemizováno. S ohledem na tvrzení vedoucího operačního střediska ppor. F.K., které je součástí záznamu ze dne 14. 1. 2009 o provedené kontrole, se dále jeví jako pravděpodobné, že nasystemizovaný počet příslušníků nedostačoval pro zabezpečení chodu operačního střediska bez toho, že by byly nařizovány služby přesčas.

Ředitel městského ředitelství na základě dostupných podkladů žádosti stěžovatele o proplacení přesčasových hodin za roky 2007 a 2008 nevyhověl.⁵ Proti rozhodnutí ředitele městského ředitelství podal stěžovatel odvolání. Senát poradní komise ředitele krajského ředitelství odvolání projednával při ústních jednáních ve dnech 1. 8. 2013 a 14. 8. 2013. Dne 26. 8. 2013 doporučil odvolání stěžovatele zamítnout, což ředitel krajského ředitelství posléze učinil.⁶

B.2 Vyjádření ředitele městského ředitelství

Ředitel městského ředitelství k šetření uvedl,⁷ že plány služeb byly v daném období povinně vedeny pouze v systému EKIS, kde byly vyznačovány i přesčasové hodiny. Protože ne všichni pracovníci kontrolovali své služby prostřednictvím tohoto systému, který byl v té době nový, vytvářel si vedoucí operačního střediska nad rámec své vlastní plány v papírové podobě, které byly běžně dostupné všem pracovníkům. Tyto plány však již byly, dle sdělení tehdejšího vedoucího, zničeny. Ve spisovém materiálu je však jako ilustrace založena kopie plánu na měsíc září 2008, pořízená v době, kdy bylo vedeno řízení a kdy plány bývalý vedoucí dosud měl. Tento měsíc byl vybrán proto, že v jeho průběhu došlo ke všem typům změn a nepřítomností, se kterými se musel tehdejší vedoucí operačního střediska vypořádat.

Podle názoru ředitele městského ředitelství byly naplněny všechny zákonné podmínky k tomu, aby mohla být služba přesčas nařízena:

- (1) důležitý zájem služby – zabezpečení funkčního chodu operačního střediska, které v té době v podstatě řídilo činnost všech policistů na území města Ostravy, rozhodovalo o nasazení sil a prostředků a zajišťovalo součinnost

⁵ Rozhodnutí ředitele Městského ředitelství policie Ostrava ve věcech služebního poměru ze dne 29. 4. 2013, č. KRPT-274581-20/ČJ-2012-0707KR.

⁶ Rozhodnutí ředitele Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje ze dne 3. 9. 2013, č. KRPT-274581-33/ČJ-2012-0700KR-PK,

⁷ Dopis ze dne 5. 9. 2014, č. j. KRPT-177291-2/ČJ-2014-0707KR.

s ostatními složkami integrovaného záchranného systému, lze bezesporu takto chápat;

- (2) výjimečnost služby přesčas – z přehledu přesčasových služeb stěžovatele vyplývá, že se nejednalo o pravidelnou záležitost, když v průběhu necelých dvou let – konkrétně 23 měsíců, mu byla tato služba nařízena v průběhu 10 měsíců a vždy souvisela s absencí většího počtu pracovníků operačního střediska z nejrůznějších důvodů (nemoc, řádná či mimořádná dovolená, účast na školeních či ozdravných pobytech); oproti případům řešeným v Českých Budějovicích tedy nesouvisela s trvalým podstavem či nenaplněním systemizovaných míst na tomto organizačním článku. Tyto služby pak byly zdůvodněny nutností zastoupit právě nepřítomné kolegy, stejně jako tito kolegové zatupovali stěžovatele v době jeho nepřítomnosti.
- (3) odůvodnění přijetí tohoto opatření – vychází z bodů 1 a 2, tedy zajistit chod operačního střediska jako nejdůležitějšího organizačního článku městského ředitelství tím, že nařízenou prací přesčas zastupuje policista aktuálně nepřítomného kolegu. S časovým odstupem a při neexistenci písemných podkladů, které v té době nebylo zapotřebí vyhotovovat, lze dnes těžko odůvodnit každý konkrétní případ, avšak z materiálů je zřejmé, že se tak vždy dělo v období, kdy na uvedeném pracovišti scházelo více pracovníků z důvodů výše uvedených, tedy nejednalo se o systematické nadužívání tohoto institutu.
- (4) maximální rozsah 150 hodin v kalendářním roce – u stěžovatele nebyl ani v jednom roce ani dosažen, natož překročen.

B.3 Vyjádření ředitele krajského ředitelství

Ředitel krajského ředitelství uvedl, že napadené rozhodnutí přezkoumal v rozsahu uvedeném v odvolání, včetně řízení, které mu předcházelo. Zákonnost přezkoumal v celém rozsahu. Jelikož neshledal důvody rozhodnutí změnit nebo zrušit a řízení zastavit, odvolání zamítl podle ustanovení § 190 odst. 8 zákona o služebním poměru.

V rámci odvolacího řízení byl spisový materiál doplněn o rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 10 A 34/2010, rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 11/2013, závazný pokyn policejního prezidenta č. 17/2005 o jednotném výkonu služby operačních středisek Policie České republiky, závazný pokyn policejního prezidenta č. 109/2009 o operačních střediscích, rozkaz ředitele PCR MŘ Ostrava č. 61/2005, kterým se stanoví výkon služby operačního střediska městského ředitelství, oznámení Vyšší policejní školy Ministerstva vnitra v Pardubicích o konání vzdělávacího programu pod názvem „Policista operačního střediska Policie ČR“ a článek JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., k rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. 3 Ads 58/2011 ohledně soudního přezkumu rozkazu velitele vojenského útvaru. V rámci projednání věci senátem poradní komise ředitele krajského ředitelství byl zpracován ucelený přehled nařízených přesčasových směn.

Ředitel krajského ředitelství zdůraznil, že na operačním středisku jsou vykonávány vysoce specializované činnosti, které nemůže vykonávat kterýkoliv policista, ale pouze zkušení a proškolení odborníci. V případě odchodu policisty z operačního střediska po nějakou dobu trvá, než je místo znovu obsazeno (každý příslušník vykonávající službu na operačním středisku musí kromě základní odborné

přípravy absolvovat též specializační kurz v délce trvání 5 týdnů). Podle ředitele krajského ředitelství by nebylo hospodárné a účelné nesystemizovat větší počet příslušníků, kteří by měli být náhradníky v případě čerpání dovolené, služebního volna, ozdravných pobytů apod. Rovněž nepřichází do úvahy převelení z jiného operačního střediska, protože by tak došlo k oslabení výkonu služby na tomto středisku.

Zákonodárce stanovil v § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, že příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce a „důležitý zájem služby“ vymezil v ustanovení § 201 odst. 1 zákona o služebním poměru jako zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru. Není pochyby o tom, že zabezpečení nepřetržitého chodu operačního střediska s organizačně vymezenou, vysoce specializovanou činností, je z hlediska včasného a kvalitního plnění úkolů krajského ředitelství důležitým zájmem služby a případný výkon služby přesčas je v souladu se zákonem.

Pokud se jedná o rozsudky Krajského soudu v Českých Budějovicích a Nejvyššího správního soudu citované v poznámce č. 2, je třeba zdůraznit, že tato rozhodnutí řešila spor jiných účastníků řízení. Stěžovatel nebyl účastníkem těchto řízení a závěry rozhodování soudů nelze, bez dalšího, vztáhnout na řízení vedené o jeho žádosti. Mimo to, k problematice plánování služeb i služby přesčas vydal Nejvyšší správní soud i další rozhodnutí. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2011, sp. zn. 3 Ads 58/2011-61, *„rozkaz velitele vojenského útvaru (o rozdělení služeb) nezasahuje do práv a povinností vojáka, a není tak přezkoumatelný ve správním soudnictví.“*

Podle přesvědčení ředitele krajského ředitelství byl v řízení shromážděn dostatečný materiál pro vydání rozhodnutí a byla vzata do úvahy i judikatura správních soudů. Řízení mohl uzavřít s konstatováním, že přesčasové hodiny na operačním středisku byly nařizovány v souladu se zákonem.

C - Hodnocení věci ochránkyní

C.1 Vymezení pojmu „důležitý zájem služby“ ve vztahu k nařízení služby přesčas

V této záležitosti považuji za klíčové vymezení pojmu „důležitý zájem služby“ ve smyslu ustanovení § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru v jakých situacích je možno službu přesčas nařídit. Služební orgány vychází při své argumentaci ze znění ustanovení § 201 odst. 1 zákona o služebním poměru, podle něhož *se za důležitý zájem služby považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru.* Podle jejich názoru bylo nařizování služby přesčas za účelem zabezpečení funkčního chodu operačního střediska, které řídilo činnost všech policistů na území města Ostravy, rozhodovalo o nasazení sil a prostředků a zajišťovalo součinnost s ostatními složkami integrovaného záchranného systému, v souladu s těmito ustanoveními.

Je otázkou, zda je nařízení služby přesčas odůvodnitelné pouhým odkazem na požadavek funkčního chodu operačního střediska. V tomto se shodují s názorem

Nejvyššího správního soudu, že „především je nutné znovu zdůraznit výjimečnost výkonu služby přesčas, která je dána tím, že se nařizuje nad rámec základní doby služby v rozsahu 37,5 hodiny týdně. Jestliže by tedy služba přesčas představovala jakýsi dodatečný fond služební doby, z něhož by mohl vedoucí příslušník kdykoliv a z jakýchkoliv důvodů čerpat do limitu 150 hodin v kalendářním roce, vytratil by se rozdíl mezi základní dobou služby v týdnu a službou přesčas. V takovém případě by institut služby přesčas postrádal smyslu, neboť ničím nepodmíněné využívání takového fondu by mohlo být u každého příslušníka dosaženo poměrným zvýšením základní doby služby, aniž by muselo být nařizování služby přesčas jakkoli vykazováno a odůvodňováno. Navíc pokud by zákonodárce zamýšlel umožnit automatické nařizování služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce, nepodmiňoval by využití tohoto institutu důležitým zájmem služby. Ten tedy musí být s ohledem na smysl a účel služby přesčas dán jen ve výjimečných případech, jak správně dovodila dosavadní judikatura. **Jedná se tedy o situace, jež nebylo možné předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny podle ustanovení § 53 služebního zákona, jako kupříkladu již zmíněná momentální indispozice či absence některého z příslušníků ze zdravotních či jiných důvodů nebo předem neočekávaný úkol bezpečnostního sboru, který může být náležitě splněn jen příslušníkem s požadovanou kvalifikací mimo rámec jeho naplánované směny.**

Výjimečným případem umožňujícím nařízení služby přesčas v důležitém zájmu služby však není dlouhodobý či trvalý nedostatek příslušníků útvaru bezpečnostního sboru, neboť v takovém případě služba přesčas ztrácí svůj mimořádný charakter a stává se z ní pravidelný způsob zajištění plnění úkolů bezpečnostního sboru. Nedostatečné personální obsazení příslušného útvaru bezpečnostního sboru tak nepředstavuje relevantní důvod pro nařízení služby přesčas. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani poukaz stěžovatelky na zásadní redukci počtu příslušníků Policie České republiky, v důsledku níž nelze zajistit základní činnosti tohoto bezpečnostního sboru bez nařizování výkonu služby přesčas. Nemožnost bezpečnostního sboru zajistit úkoly uložené mu zákonem využitím základní doby služby v týdnu a toliko výjimečným nařizováním služby přesčas nelze překlenout porušováním podmínek pro nařizování přesčasové služby k tíži jeho příslušníků.⁸

Službu přesčas tedy nelze nařizovat v situacích, které bylo možno předvídat při plánování směn (např. plánovaná dovolená, studijní pobyt či dlouhodobá pracovní neschopnost jiných příslušníků). Právě tyto skutečnosti byly z větší části důvodem pro nařízení služby přesčas stěžovatele, jak to vyplývá z přehledu, který je součástí odůvodnění odvolacího rozhodnutí (22x dovolená, 5x studijní volno, 9x nemoc; tyto důvody se v některých případech překrývaly). V případě nemoci by bylo možno o důvodnosti nařízení služby přesčas uvažovat za situace, kdy by se jednalo o náhlé onemocnění, které nemohlo být zohledněno při plánování směn.

Fakt, že v období vztahujícím se k žádosti podané stěžovatelem bylo operační středisko personálně poddimenzováno, vyplývá, podle mého názoru, zcela

---

⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2013, sp. zn. 4 Ads 11/2013-41, č. 2900/2013 Sb. NSS, www.nssoud.cz.

jednoznačně z dostupného spisového materiálu, konkrétně ze záznamu z obecné kontroly – kontrolního průzkumu ve věci prověření podání stěžovatele na podezření z dlouhodobého poškozování jeho osoby při plánování fondu pracovní doby.⁹ V tomto záznamu je citován obsah úředního záznamu pořízeného bývalým nadřízeným stěžovatele – vedoucím operačního střediska ppor. F.K.. Ten opakovaně upozorňoval na „alarmující situaci“ v důsledku podstavu policistů, který znemožňuje řádné zajištění služeb operačního střediska. V každém měsíci musel řešit nedostatek pracovníků, přičemž nebyl schopen naplánovat směny jednotlivých policistů v řádném fondu služby tak, aby nemusel naplánovat služby navíc. Předložil přepoččet odpracovaných hodin na operačním středisku, z něhož vyplynulo, že v početním stavu zaměstnanců operačního střediska a přepočtu hodin, které se musí ročně odpracovat, chybělo na operačním středisku celkem 2,17 pracovníka, pokud bylo počítáno s 10 dny pracovní neschopnosti na jednoho pracovníka ročně, přičemž na operačním středisku pracovali starší policisté a jejich pracovní neschopnost bývá mnohem delší. Ppor. K. podal písemnou žádost řediteli městského ředitelství o navýšení tabulkového místa na operačním středisku, avšak bezúspěšně.

Přesčas byly stěžovateli nařizovány ve většině případů v přímé souvislosti s nedostatečným personálním zajištěním operačního střediska. Nebyl tedy naplněn důležitý zájem služby jakožto zákonný předpoklad pro nařízení služby přesčas.

C.2 Odůvodnění nařízení služby přesčas

Protože by služba přesčas měla být nařizována spíše výjimečně, a nelze ji chápat jako další fond služby, z něhož je možno libovolně čerpat do výše 150 hodin ročně, je třeba, aby nadřízený příslušník tento úkon alespoň v určité minimálně míře (např. stručným záznamem v knize služeb) odůvodnil. Nic na tom nemění ani skutečnost, že podle ustanovení § 171 písm. h) zákona o služebním poměru se řízení ve věcech služebního poměru nevztahuje na nařízení služby přesčas. Nezbytnost odůvodnění vyplývá právě z faktu, že službu přesčas lze nařídit pouze v důležitém zájmu služby. Konkrétní důvody tedy musí být z relevantních podkladů pro případné posouzení nároků, vyplývajících z údajně nezákonného nařízení služby přesčas (ať už služebním funkcionářem nebo soudem), seznatelné. Jinými slovy by z příslušných podkladů mělo být patrné, že institut služby přesčas nebyl využíván k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouští platná právní úprava. V této souvislosti je namístě připomenout i trvalý úkol uložený na poradách policejního prezidenta platný v roce 2008 č. 86/K, podle něhož mají všichni služební funkcionáři a vedoucí příslušníci *„plánování služby přesčas řádně odůvodnit důležitým zájmem služby, vyhlášením krizového stavu nebo ve výjimečných případech veřejným zájmem, tak jak předpokládá § 54 zákona o služebním poměru.“*¹⁰

Ve sjetinách elektronické evidence docházky jsou sice uvedena data a časy (počátek a konec) nařízených přesčasových služeb, avšak nelze z nich dovodit konkrétní důvody, pro které byly služby přesčas nařízeny. **Ředitelem krajského ředitelství zmiňované důvody (viz výše), podle mého názoru, neodpovídají ustálené soudní judikatuře.**

⁹ Záznam ze dne 14. 1. 2009, č. j. MROV-38853-13/ČJ-2008-KN.

¹⁰ Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu citovaný v poznámce č. 8.

C.3 Vázanost služebních orgánů judikaturou správních soudů v jiných věcech

Jak už jsem se zmínila výše, ředitel krajského ředitelství neshledal důvod k respektování závěrů Krajského soudu v Českých Budějovicích a Nejvyššího správního soudu v obdobných záležitostech, které se týkaly nařizování služeb přesčas na operačním středisku policie v Písku v důsledku nedostatečného personálního zajištění (viz část B.3).

Souhlasím s ředitelem krajského ředitelství, že rozhodnutí soudu je primárně závazné pro účastníky řízení, kterých se rozhodnutí přímo týká. Na druhou stranu však lze judikatuře (zejména ustálené judikatuře vyšších soudů) přiznat určitou normativní sílu. Ta znamená takovou váhu dřívějšího rozhodnutí, která pokud se s ním soudce (resp. aplikující správní či služební orgán) náležitým způsobem v odůvodnění nevypořádá, může zakládat odvolací důvod. Aplikující orgán musí zvažovat, zda je dřívější judikatura na rozhodovanou kauzu použitelná, zvážit použitelné právní principy, společenský vývoj apod. Pokud tomu tak je, měl by vyjevený právní názor použít. V opačném případě by měl odlišný názor řádně odůvodnit. V českém právu neplatí, že by nebylo možno se od judikatury odchýlovat. To však neznamená, že by judikatura (včetně judikatury vyšších soudů) byla zcela irelevantní. K závaznosti judikatury obecně se vyjádřil Ústavní soud, který dovedl, že *„již učiněný výklad by měl být, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém souhrnu více konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem, a svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu, a to z pohledu postulátů právní jistoty, předvídatelnosti práva, ochrany oprávněné důvěry v právo (oprávněného legitimního očekávání) a principu formální spravedlnosti (rovnosti).“*¹¹ Tyto myšlenky Ústavní soud rozvedl i v nálezu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05, v němž tyto požadavky odůvodňuje našemu právnímu prostředí známými principy, jako jsou princip právní jistoty, princip předvídatelnosti nebo princip legitimního očekávání.¹²

Na šetřený případ, podle mého názoru, dopadají závěry Krajského soudu v Českých Budějovicích a Nejvyššího správního soudu ve věcech citovaných v poznámce č. 2, neboť se i zde jednalo o problematiku uplatňování nároků vyplývajících z nařízených služeb přesčas na operačním středisku policie, které nebyly nařízeny v důležitém zájmu služby. Podle mého přesvědčení tedy tyto závěry měly služební orgány aplikovat i na šetřený případ. Jinými slovy, nařízené služby přesčas by měly projít testem 4 podmínek (předpokladů), které byly vymezeny judikaturou, tj. 1) důležitý zájem služby, 2) z toho vyplývající předpoklad výjimečnosti služby přesčas, 3) odůvodnění přijetí tohoto opatření a 4) maximální rozsah 150 hodin v kalendářním roce, popř. vyhlášení krizového stavu nebo jiné výjimečné případy ve veřejném zájmu.

¹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04, www.usoud.cz.

¹² Blíže k této problematice viz SMEJKALOVÁ, Terezie. K otázce normativity judikatury v České republice. In: Brno, Dny práva – 2008 – Days of law. Brno: Masarykova univerzita, 2008. s. 1302-1311, 10 s. ISBN 978-80-210-4733-4.

Pokud by z dostupných podkladů nebyly seznatelné konkrétní důvody pro nařízení služeb přesčas, anebo by tyto důvody ve světle judikatury nepostačovaly pro nařízení těchto služeb, měl by služební funkcionář postupovat v intencích rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2013, sp. zn. 4 Ads 11/2013-41. **To znamená, že by měl přiznat stěžovateli za každou neoprávněnou hodinu služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce plnění uvedené v ustanovení § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru¹³, které se na tuto situaci analogicky použije.** To vše samozřejmě za předpokladu, že stěžovatel o proplacení přesčasových hodin řádně požádal již dříve v rámci stížností vedených pod č. j. MROV-38853-14/ČJ-2008-57-KN a č. j. KRPT-2290-4/ČJ-2009-079001-ZÚ¹⁴, tj. před podáním žádosti, která byla předmětem řízení, ohledně něhož se stěžovatel na mě obrátil. Důvodem je skutečnost, že podle ustanovení § 207 odst. 2 zákona o služebním poměru *lhůta pro uplatnění nároku na jednotlivá opakující se plnění činí 3 roky ode dne jejich splatnosti*. Pokud by tak učinil až v rámci žádosti ze dne 17. 12. 2012, byly by nároky na proplacení přesčasových hodin z let 2007 a 2008 již promlčené.

Ředitel krajského ředitelství ve svém vyjádření k zahájenému šetření zpochybnil příslušnost správních soudů k posouzení rozdělení služeb, a to s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2011, sp. zn. 3 Ads 58/2011-61, v němž soud dovodil, že *„rozkaz velitele vojenského útvaru (o rozdělení služeb) nezasahuje do práv a povinností vojáka, a není tak přezkoumatelný ve správním soudnictví.“* Tento závěr se však vztahuje na samotný úkon, jímž vedoucí příslušník v rámci svého oprávnění dávat rozkazy k výkonu služby nařizuje podřízenému příslušníkovi službu přesčas. Správní soudy vymezily podmínky pro nařízení služby přesčas spočívající v důležitém zájmu služby a z toho vyplývajících předpokladů výjimečnosti služby přesčas v rámci soudního přezkumu rozhodnutí služebních funkcionářů vydaných v řízení o služebním poměru, která se týkala nároků příslušníků vyplývajících z údajně nezákonné služby přesčas. Taková rozhodnutí správního orgánu nepochybně představují úkony správního orgánu ve smyslu ustanovení § 65 odst. 1 soudního řádu správního¹⁵, které podléhají soudnímu přezkumu. V jeho rámci pak musí soud posoudit dodržení uvedených podmínek pro nařízení služby přesčas, což však nemůže učinit bez znalosti konkrétního důvodu, který vedoucího příslušníka k takovému opatření přiměl.¹⁶

---

¹³ (1) Příslušník má nárok na náhradní volno za každou hodinu služby přesčas nad 150 hodin v kalendářním roce. Neposkytne-li bezpečnostní sbor příslušníkovi náhradní volno v době 3 kalendářních měsíců po výkonu služby přesčas nebo v jinak dohodnuté době, má nárok na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, který připadá na každou tuto hodinu služby bez služby přesčas v kalendářním měsíci, v němž službu koná.

¹⁴ Viz žádost stěžovatele ze dne 17. 12. 2012.

¹⁵ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

¹⁶ Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu citovaný v poznámce č. 8.

D - Závěry

Službu přesčas v důležitém zájmu služby podle ustanovení § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru nelze nařizovat v situacích, které bylo možno předvídat při plánování směn (např. plánovaná dovolená, studijní pobyt či dlouhodobá pracovní neschopnost jiných příslušníků).

Nedostatečné personální zajištění daného útvaru není důležitým zájmem služby, pro který lze službu přesčas nařídít.

Na základě výše popsaných zjištění a úvah jsem ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv dospěla k přesvědčení, že se ředitel městského ředitelství a ředitel krajského ředitelství dopustili pochybení spočívajícího v tom, že zamítli žádost stěžovatele o proplacení nařízených služeb přesčas, aniž v každém jednotlivém případě zkoumali, zda byly dány podmínky pro nařízení služby přesčas ve světle relevantní soudní judikatury.

Zprávu o šetření zasílám řediteli Městského ředitelství policie Ostrava a řediteli Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje a žádám, aby se v zákonné lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřili ke zjištěným pochybením a informovali mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko.

O svých zjištěních a závěrech informuji rovněž stěžovatele.

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)